

Oruf

Warszawa, d. 21 września 1919.

aa

Naczelne Dowództwo W. P.
Oddział II
Sekcja Wojsk.-Dyplomat.

1542/92

Odpis

/SZTAB GENERALNY/

D.Nr.1354/II pouf.

Raport delegata P.P.w Pradze.

DO

MINISTERSTWA SPRAW WOJSKOWYCH

Biurowo Prezydjalne

W a r s z a w i e

Przesyłając w załączeniu :

- a/. Odpis raportu delegata Rp. Polskiej w Pradze,
- b/. Odpis Pkt.2 z raportu attache wojskowego w Wiedniu z dnia 12.9.b.r.
- c/. Odpis artykułu z Wienermittagszeitung z 27.8.b.r

uprasza Nacz.Dtwo M.S.Wojsk.o jak najprędsze wydanie prasie polskiej odpowiedniej instrukcji któraby mogła być tymczasowym niezbędnym środkiem, ograniczającym podawanie do publicznej wiadomości i komentowanie spraw wojskowych dotyczących najżywotniejszych kwestji armji.

Następnie uprasza się o przyśpieszenie opracowania i wniesienia do Sejmu projektu ustawy o przestrzeganiu tajemnicy wojskowej, któraby musiała obowiązywać wszystkie ziemie Polski i tereny zajęte przez naszą armję.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Warszawa, 21 września 1919

1245/12

Nacz.Dtwo zaznacza przytem jeszcze raz, że sprawa ta wymaga jak najprędzszego załatwienia, gdyż jak z załączonych raportów ponownie wynika, prasa polska stanowi cenne źródła dla informacji państw ościennych, czerpiących z niej daty, które powinny być osłaniane tajemnicą wojskową, zdobywane w innych krajach przy wielkim nakładzie pracy ludzi zaufanych, popartej znacznymi subwencjami.

Tymczasowo w pierwszej linji, należałoby zwłaszcza odnośnie do prasy /Cieszyn, Nowy Targ/ która najrychlej dostaje się w ręce Czechów, zwrócić uwagę prokuratorji państwa w Krakowie i odpowiednich czynników w D.O.G., aby zastrzeżono nadzór nad przestrzeganiem tajemnicy wojskowej w prasie.

3 załączniki: Haller m.p.
Pułkownik.

Za zgodność:

[Signature]

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

Warszawa, dnia 21 września 1919

/SZTAB GENERALNY/

D.Nr.1354/II pouf.

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e

Przesyła się do wiadomości.

Haller m.p.

Pułkownik.

Za zgodność:

[Signature]

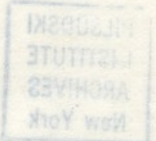
NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 1542/12 dnia 25/X 1919 r.

3 załącz. Wydział

352

Oficer łącznikowy
Naczelnego Dowództwa
przy Ministerjum
Spraw Zagranicznych
Dn. 3.9.1919.
Nr. 1107

O d p i s .

P o u f n e .

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

1542/92

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

Delegat R.P. Polskiej w Pradze nadsyła nast. raport z dn. 27.8.
b.r.

Dnia 27 bm. odbyłem konferencję z wiceministrem w m. obr. ^{ka} Chalupa, w sprawie zażaleń władz polskich z powodu różnorodnych nadużyć żołnierzy armji czesko-słowackiej, akta odnośnie wręczono w M.S. Zagr. Prosiłem p. Chalupę aby zażaleniami Rządu R.P.P. szczerze się zajął i wydał polecenie surowego przeprowadzenia śledztwa, celem wykrycia winnych. Chalupa obiecał że czenia nasze w jak najkrótszym czasie spełnić, zapewniając o ugodnych zamiarach tak rządu jak i armji. Sztab Gener. czesko-słowacki wie o tem dobrze, mówi Chalupa, że podjudzające głosy prasy pogranicznej zarówno czeskiej jak i polskiej nie mogą wyrazić opinii całego społeczeństwa, które w gruncie rzeczy pragnie porozumienia z Rzp. Polską. Prosił także aby tych głosów prasy nie brać na serjo i nie przywiązywać do nich żadnej wagi, ponieważ ich autorzy działają wyłącznie na własną rękę a nawet wbrew woli Rządu. P. Chalupa zaprosił mnie w końcu na konferencję w której weźmie udział Szef Oddz. Wywiadowczego mjr. Hanzwitz i szef wojskowego biura prasowego. Celem tej konferencji będzie obmyślenie środków zmierzających do uspokojenia opinii publicznej z pomocą odpowiedniej akcji prasowej.

Tegoż dnia zostałem zaproszony na rozmowę do szefa oddziału wywiadowczego mjra Hanzwitza, którego znam dobrze z czasów służby mojej w Lublinie, gdzie pełnił mniej więcej te same obowiązki w armji austr. węg. ten zapewnił mnie również że armja czesko-słowacka nie ma wrogich zamiarów wobec Rzp. Polskiej i że ich wprost mieć nie może. W poufnej rozmowie skarżył się, że tendencje antimilitarystyczne pierwszych kierowników armji czeskosłowackiej wydały zgubne owoce. Wszystkie naczelne stanowiska były zrazu obsadzone

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

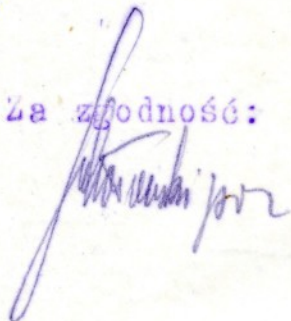
2.
353

przez leg. ofic. czeskich, nie mających żadnego doświadczenia wojennego i usuwających z zasady oficerów b. armji austr. węg. następstwem tej taktyki było ogólne rozluźnienie dyscypliny które dało się dotkliwie odczuć zarówno w kraju jak i na Słowaczczyźnie. Dopiero te raz, mniej więcej od dwu miesięcy, zmieniono taktykę, powołując zawodowych oficerów, bez względu na ich przeszłość na kierujące stanowiska, a usuwając elementy niepewne i nieodpowiednie. Oddział wywiadowczy obznajmiony jest doskonale ze stosunkami panującymi w armji polskiej, o której major wyrażał się najpochlebniej. Twierdził dalej, że musi dojść prędzej czy później do zawarcia scisłej konwencji militarnej między Polską a Czechosłowaczczyzną, i że on już teraz w tym duchu pracować zamierza. Szpiegów wojskowych do Polski z zasady nie wysyła. Mówiąc to, dodał z uśmiechem, że najważniejsze zresztą wiadomości o ruchach wojsk i stosunkach w armji podaje zupełnie otwarcie prasa polska, z której wszystkiego o armji dowiedzieć się można. Wielkie usługi oddają mu zresztą w tym kierunku oficerowie francuscy, którzy pracując równocześnie w armji polskiej jak i czechosłowackiej udzielają sobie nawzajem informacji. Na zakończenie naszej rozmowy zwrócił Hanzvitz uwagę na jednego z naszych wspólnych znajomych, mjra b. armji austr. węg. Isnenghi'ego. Był on w latach 17-18 przydzielony do Sztabu Generalnego Gubernatorstwa w Lublinie. Zwrócił tam uwagę życiem wystawnem i rozległością stosunków w mieszczańskich i urzędniczych sferach Lublina. Mówiono, że łączy go ścisłe stosunki z jedną z pań lubelskich, z czasem wykryto źródło jego wielkich dochodów. Pośredniczył on między oddziałem gospodarczym Gubernatorstwa lubelskiego a kupcami i przemysłowcami wiedeńskimi, którym załatwiał wywóz środków żywności, zapewniając zarazem dostawę towarów wiedeńskich dla Gubernatorstwa. Sprawę tą, jak jak wiele innych zatuzszowano i Isnenghi wyjechał z Lublina. Podobno teraz zjawił się w Warszawie czy Lublinie z zamiarem założenia jakiego przedsiębiorstwa handlowego. Dano mi do zrozumienia, że rola jaką ma odegrać Isnenghi w Polsce jest niejasna i że w Pradze podejrzewają go o szpiegostwo na rzecz niemieckiej Austrii wzgl. propagandę monarchistyczną. Nie wchodząc w powody, jakie skłoniły Hanzvitz'a do wtajemniczenia mnie w tę sprawę i nie biorąc naturalnie żadnej odpowiedzialności-

czuję się w obowiązku zwrócenia na niego uwagi, o ile istotnie w Polsce przebywa, bo bez względu na to, czy pełni służbę wywiadowczą czy nie, działalność jego choćby tylko ograniczająca się do dziedziny handlu zagranicznego czy wewnętrznego, nie może być dla nas korzystną.

Dr. Alfred Wysocki

Za zgodność:

/-/ Dł. Wayda Kapitan

SKI
ITE
ES
ork

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

4

355

WAS MAN DEM WIENER - MITTAG SCHREIBT.

SIE SIND DIE ALTEN
:.....&

1542/52

Welche Rolle die Polen im alten Oesterreich spielten, ist bekannt: was an der alten Verwaltung so recht öftlich anmutete, das stammte aus Galizien oder stand unter polnischem Einflusse. Jetzt sind sie alle unter uns ernen Siegern. Diesen gönnen wir den Zuwachs. Es ist wahr, es geht uns fürchterlich. Aber wenn man so übersieht, was nicht mehr mit us zusammengepfercht ist, muss man trotz allem aufatmen. Da haben wir die polnische Armee. Im polnischen Landtag hat sich vor kurzem der Abg. S W I D A über ihre Führer geüssert. Unter den polnischen Offizieren breite sich das Verbrechertum immer mehr aus. Er erwähnte unter anderem, dass zurzeit 11800 Kriminalprozesse gegen Soldaten u. Offiziere wegen der verschiedensten Uebergriffe, wie Diebstahl, Bestechung und Erpressung, schweben. Gegen 600 Offiziere sitzen wegen derartiger Verbrechen im Gefängnis. Im Zusammenhang damit führte der Abgeordnete weiter aus: "Wenne wir wollen, dass unsere Armee gesund sei und nicht der Zersetzung anheimfalle, so müssen wir radikale Mittel ergreifen. Unsere Intendantur ist ein wahres Panama. Es herrscht dort ein solcher Mangel an Würde und Gewissen dass man sich fragen muss, ob diese schlimmen Söhne Polens Psychopathen oder entartete Menschen sind. Die Todesstrafe ist HIER notwendig für eine Art Gesundung sowohl der Armee selbst als auch des polnischen Volkes. Ich bin selbst Gegner der Todesstrafe, aber sie ist heute notwendig. Einige Beispiele der Erschiessung der Schlimmsten, würden unsere Armee vor dem bewahren, was ihr droht."

Sie sind also die Alten. Nachdem sie geholfen, uns zu Tode zu regieren, üben sie diese Kunst an sich selbst. Hoffentlich bleibt ihnen auch hier der Erfolg treu.

La redattore:

[Handwritten signature]

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

5.

1542/92

2/ Opinia tutejszej prasy o malwersacjach oficerskich w Polsce.

W ostatnim czasie ukazują się w niektórych z tutejszych gazet opisy krytykujące gospodarkę w wojsku polskim i wymieniają przytem nazwiska Pułkowników DOBROWOLSKIEGO i RADZISZEWSKIEGO. Wogóle dość niepochlebnie piszą tu o tem obecnie, powołując się przeważnie na wiadomości zaczerpnięte z pism polskich. - Prasowa swoboda naszych pism, obmawiająca każdą sprawę, nawet i te mniej dla nas pochlebne zupełnie szczegółowo, daje tutejszym pismom aż za dużo tematu nieodpowiedniego od rozszerzenia go poza granicami naszego kraju.

W załączniku posyłam wycinek z gazety "Wiener - Mittags - Zeitung" z dnia 29/8 1919.-

Za zgodzie:

Johnowski

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

6